

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj) a soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **A. H.**, . proti žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**, 1. máje 97/25, Liberec, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2024, čj. 693064/24/2607-00540-601258, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 15. 10. 2024, čj. 59 Af 9/2024-42,

t a k t o :

- I. Žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků **s e z a m í t á .**
- II. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- III. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- IV. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Průběh řízení a shrnutí kasační stížnosti

[1] Žalobkyně se správní žalobou domáhala zrušení nebo vyslovení nicotnosti shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto její odvolání. Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci (*krajský soud*) žalobkyni usnesením ze dne 13. 8. 2024 vyzval k zaplacení soudního poplatku, načež žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků, jakož i o ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesením ze dne 15. 10. 2024, č. j. 59 Af 9/2024-42, krajský soud žalobkyni toto osvobození nepřiznal a návrh na ustanovení zástupce zamítl, neboť přes výzvu soudu ve stanovené lhůtě nedoložila své osobní a majetkové poměry.

[2] Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (*stěžovatelka*) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d), e) s. ř. s. V té předně namítá, že krajský soud rozhodl na základě „*uměle [...] konstruovaného skutkového i právního stavu*“, k němuž se stěžovatelka neměla možnost vyjádřit, čímž jí byla upřena její základní práva. Dále uvedla, že žaloba byla podána řádně, důvodně a včas. Poukazuje též na to, že její žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce byla důvodná v důsledku změny okolností způsobené opakovaným velmi silným onemocněním COVID-19 stěžovatelky i blízkých. Tuto žádost však krajský soud „*účelově řádně*“ nevyřídil, čímž byla stěžovatelce upřena možnost, aby „*bylo ochraně jejich práv (nejen základních) učiněno zadost*“. Stěžovatelka rovněž

žádá (bez uvedení důvodů) o přiznání odkladného účinku a také o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

2. K námitce podjatosti

[3] NSS předně uvádí, že nepřihlédl k námitce podjatosti, kterou stěžovatelka uplatnila vůči všem členům desátého a devátého senátu NSS podáním ze dne 6. 12. 2024. Stěžovatelka ji nijak blíže neodůvodnila a omezila se pouze na citaci § 8 odst. 1 s. ř. s. Přitom ze svých dřívějších věcí podaných u zdejšího soudu je seznámena s požadavkem na konkrétní uvedení důvodů námítky podjatosti (viz např. usnesení NSS ze dne 21. 4. 2021, č. j. 3 As 50/2021-29). NSS je z úřední činnosti známo, že stěžovatelka obdobné paušální a obecné námitky podjatosti v řízeních před zdejším soudem uplatňuje pravidelně (viz např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2022, č. j. 8 As 128/2022-26, bod 5 a ze dne 27. 7. 2022, č. j. 7 As 129/2022-24, bod 17).

[4] NSS v tomto stěžovatelčině postupu již spatřuje případ zneužití práva, a k takovému úkonu proto v souladu s ustálenou judikaturou nepřihlížel (obdobně v případě stěžovatelky NSS postupoval již v usnesení ze dne 10. 11. 2022, č. j. 3 Afs 252/2022-34; obecně ke zneužití práva srov. rozsudek NSS ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, č. 869/2006 Sb. NSS, ve vztahu k námitce podjatosti srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 3209/18, body 9. a 10., a usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 3. 2020, č. j. Nad 8/2019-65, č. 4062/2020 Sb. NSS, bod 27).

3. K osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce

[5] NSS se nejprve zabýval žádostí stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. K tomu je třeba konstatovat, že posuzovaná věc spadá do kategorie případů, v nichž podle konstantní judikatury NSS není nutno trvat na podmínce zastoupení a zaplacení soudního poplatku. Jak NSS konstatoval v rozsudku ze dne 26. 5. 2021, č. j. 4 As 7/2021-32, *„v případě, je-li předmětem přezkumu rozhodnutí krajského soudu procesní povahy (jak je tomu i v souzené věci), není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku (o návrhu na úplné osvobození od soudních poplatků tudíž kasační soud ani samostatně nerozhodoval) a neuplatní se v takovém případě ani povinné zastoupení v řízení o kasační stížnosti podle § 105 odst. 2 s. ř. s.“* NSS v jiném rozhodnutí rovněž uvedl, že *„s ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení, které bylo následkem nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek“* (srov. rozsudek ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007-77).

[6] Přesto NSS o žádosti stěžovatelky rozhodl. Přiznání osvobození od soudních poplatků i v případech, kdy na poplatkové povinnosti netřeba trvat, totiž může být rozhodné pro právo státu na náhradu nákladů řízení proti neúspěšnému účastníkovi podle § 60 odst. 4 s. ř. s., není-li účastník osobně osvobozen (srov. usnesení NSS ze dne 11. 2. 2021, č. j. 8 Ads 223/2020-37). Posouzení předpokladů pro osvobození od soudních poplatků je nezbytné také pro účely rozhodování o ustanovení zástupce. Soud musí i v takovém případě posoudit, zda jsou splněny konkrétní podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2011, č. j. 4 Azs 22/2011-46).

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat*

pokračování

účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[8] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[9] NSS shledal, že bez ohledu na majetkové poměry stěžovatelky nejsou v posuzované věci pro osvobození od soudních poplatků splněny podmínky. Stěžovatelčina kasační stížnost je totiž zjevně neúspěšná.

[10] Za zjevně neúspěšný návrh je podle konstantní judikatury NSS nutno považovat takový návrh, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností jednoznačná a okamžitě zjištělná. O zřejmě (zjevně) bezúspěšné uplatňování práva se jedná zejména tehdy, je-li již ze skutkových tvrzení žadatele nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2012, č. j. 9 As 154/2012-20; nebo nověji rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2019, č. j. 4 As 99/2019-24) a pokud k relevantnímu právnímu závěru není třeba komplikovanějšího výkladu. I zjevně neúspěšný návrh může navrhovatel podat, není však důvod, aby náklady na řízení o takovém návrhu nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků, potažmo placením nákladů právního zastoupení (rozsudek NSS ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 As 89/2019-13).

[11] NSS již v minulosti za zjevně neúspěšný návrh označil kasační stížnost proti rozsudku o zamítnutí návrhu (srov. usnesení NSS ze dne 30. 12. 2021, č. j. 3 As 393/2021-11, nebo ze dne 1. 3. 2022, č. j. 5 As 338/2021-10), a to za situace, kdy bylo zjevné, že žalobce nevyhověl výzvě k zaplacení soudního poplatku. Takovou je i situace v této věci. Krajský soud totiž stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku, který stěžovatelka nezaplatila. Krajský soud proto postupoval v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s. a stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[12] NSS proto konstatuje, že návrh stěžovatelky (kasační stížnost) je zjevně neúspěšný. Zjevná neúspěšnost je přitom zjištělná okamžitě, nesporně a bez jakýchkoliv pochyb, aniž by bylo nutno provádět dokazování. Jelikož tak nebyla splněna jedna z podmínek nutných k přiznání osvobození od soudních poplatků, soud žádost stěžovatelky výrokem I. tohoto usnesení zamítl.

[13] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. dále navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Vzhledem k tomu, že v případě stěžovatelky nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, NSS nevyhověl ani návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů.

4. K odmítnutí kasační stížnosti

[14] NSS se následně zabýval přípustností kasační stížnosti. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], z důvodu vážných vad správního řízení, pro které mělo být rozhodnutí správního orgánu soudem zrušeno [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], z důvodu zmatečnosti řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. c)], z důvodu nepřezkoumatelnosti

soudního rozhodnutí nebo vážných procesních vad v řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a konečně též z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

[15] V případě stěžovatelky představuje jediný v úvahu připadající důvod podání kasační stížnosti tvrzená nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu (§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.). Tento závěr vyplývá z ustálené judikatury NSS (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS, či ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004-49, č. 427/2005 Sb. NSS).

[16] Stěžovatelka podala kasační stížnost takřka totožného obsahu, jaký mají kasační stížnosti pod(áv)ané stěžovatelkou v dalších jejích věcech projednávaných či již rozhodnutých NSS (např. věci vedené pod sp. zn. 3 Afs 252/2022, 8 Afs 235/2022, 10 Afs 145/2022, 2 As 5/2022 nebo 7 As 129/2022). Drtivá většina textu kasační stížnosti je pouze zkopírována z předchozích kasačních stížností stěžovatelky mířících proti různým rozhodnutím krajských soudů v různých věcech, z čehož vyplývá, že kasační stížnost ve skutečnosti nemíří proti důvodům, na nichž je konkrétně založeno nyní napadené usnesení krajského soudu. Jak již bylo uvedeno, krajský soud k zamítnutí návrhu vedla skutečnost, že stěžovatelka neposkytla přehled o své aktuální majetkové a sociální situaci. Z její „typizované“ kasační stížnosti lze dovozovat nanejvýš tolik, že nesouhlasí se samotným posouzením předpokladů pro její případné osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[17] NSS proto konstatuje, že kasační stížnost stěžovatelky se opírá pouze o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., což ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. způsobuje její nepřípustnost. Soud přitom neshledal ani důvody pro postup podle § 106 odst. 3 s. ř. s., tj. k výzvě, aby stěžovatelka kasační stížnost doplnila o další kasační námitky. Podaná kasační stížnost totiž důvody obsahuje, byť jde o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. K uvedené výzvě proto nebyl důvod (srov. např. usnesení ze dne 11. 2. 2021, č. j. 8 Ads 223/2020, nebo usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63).

[18] Při úvaze o potřebě postupu podle § 106 odst. 3 s. ř. s. NSS též uvažil okolnost, že stěžovatelka v řízení o kasační stížnosti nebyla zastoupena advokátem ani neprokázala své vysokoškolské právnické vzdělání. Zároveň však stěžovatelka byla již mnohokrát soudem poučena o tom, jaké náležitosti musí projednatelná kasační stížnost splňovat. Stejně jako Ústavní soud (srov. citované usnesení sp. zn. IV. ÚS 983/22) je proto i NSS přesvědčen, že v řízení o kasační stížnosti není nezbytné, aby se poučení o obsahových náležitostech podání dostávalo totožnému stěžovateli vždy v každém individuálním řízení, pakliže stěžovatelka takto poučena byla v řadě řízení jiných, které před daným soudem vedla.

[19] Lze uzavřít, že nyní posuzovaná kasační stížnost je další z řady věcí, v nichž stěžovatelka podává opakované žaloby, kasační stížnosti a další podání směřující proti aktům rozhodovací činnosti soudů, potažmo správních orgánů, jak je tomuto soudu známo z jeho úřední činnosti. Nad rámec uvedeného proto NSS poukazuje na svoji judikaturu k otázce zneužití práva. Například v usnesení ze dne 29. 10. 2014, č. j. 2 As 162/2014-42, NSS konstatoval: „z procesního postupu stěžovatele, a to nejen v nyní posuzované věci, je zřejmé, že mu jde zejména o generování dalších a dalších soudních rozhodnutí, o (...) bezobsažné souzení se pro souzení.“ Příhodně charakterizoval tento stav NSS také v usnesení ze dne 18. 2. 2015, č. j. 1 As 5/2015-36: „z podání stěžovatele nelze dovozovat, že by jeho snahou byla ochrana jeho veřejných subjektivních práv, ale pouze zpochybňování jednotlivých rozhodnutí soudů

pokračování

v nekonečně se řetězícím procesu, jevícím znaky obstrukční hry bez smyslu plného významu“. Jednání stěžovatelky přinejmenším hraničí se zneužitím práva, jak je vymezil NSS např. v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, publ. pod č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. Soud přitom již v minulosti přistoupil k odmítnutí kasační stížnosti z důvodu, že v jednání stěžovatele spatřoval právě znaky zneužití práva (srov. např. usnesení ze dne 4. 9. 2018, č. j. 2 As 292/2018-18).

5. Závěr a náklady řízení

[20] Z uvedených důvodů proto NSS výrokem III. kasační stížnost jako nepřipustnou odmítl [§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s.).]

[21] O náhradě nákladů řízení (výrok IV.) NSS rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle prvního uvedeného ustanovení žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2024

Vojtěch Šimíček
předseda senátu